

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

L Á S Z L Ó J Ó Z S E F.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

TOLLHEGYEN.

— szeptember 21.

(Zselénszky és Stolipin.) Zselénszky gróf antiszemita röpirattal terhes. Mekora lelketlenség kell ahhoz: a mi felfordulásunkat felakezeti harcokkal is bonyolítani. Ha összehasonlítjuk a Zselénszky gróf „elveit“ az orosz miniszter liberális reformjaival, kitűnik, hogy ő a magyar Stolipin. Imé a Zselénszky Róbert gróf „tétélei.“

Jelentse ki a koalíciós kormány, hogy jelenleg hasznosnak tartja a vámközösségnek fontartását Ausztriával, jónak a Sáll-Körber-féle autonóm vámtarifát, szereltesse le a szövetséges társak között csak félreértésekre vezető tulipán mozgalmat; jelentse ki, hogy helyesli, pártolja a szövetkezeteknek keletkezését, terjedését, izmosodását; írja meg, hogy paraszt, közép- és negymajóráusok keletkezését elő fogja segíteni, hogy eleje vételessék a föld mindinkább nagyobb mérvet öltő mobilizációjának; jelentse ki, hogy respektálja a törvény hozataláig betáblázott összegeket, olyan törvényt szándékszik benyújtani, melynek alapján a föld mondjuk tiz holdon alól, adósság fejébe el ne legyen árverezhető; jelentse ki, hogy egy, az indiaihoz hasonló uzoratorvényt szándékszik mielőbb benyújtani; jelentse ki, hogy elhalaszthatatlan kötelességének tartja megcsinálni a földreformot a fedezetlen határidőzletti játéknak megtiltásával; jelentse ki, hogy üldözni szándékszik a pornografiát minden téren, hogy az egyéni szabadságnak teljes respektálása mellett hathatós védelmet szándékszik nyújtani az egyéneknek a revolveres sajtó ellen; jelentse ki, hogy az italmérést lehetőleg ki veszi a zsidók kezéből, hogy minden támadást a tulajdon ellen, jöjjön az bárhonnán, a legszigorubbán fogja üldözni, büntetni.

Stolipin ur pedig a következő reformokat nevezte ki liberális gondolkodásnak:

1. A zsidók kivándorlását akarják megkönnyíteni. Kimondják ezenkívül, hogy az országban megmaradó zsidókat külföldieknek tekintik és így nem aktiv, sem passzív választói joguk nem lesz és bármikor kiutasíthatók. Az orosz kormány emellett hajlandó minden cionista mozgalmat támogatni, mert ez a mozgalom az ő céljainak is megfelel.

2. A zsidók letelepedési területét semmi szín alatt sem szabad kiterjeszteni. Aki nem fér el ott, hagyja el Oroszországot.

3. A zsidók semmiféle kereskedelmi vagy bankvállalatban sem vállalhatnak vezető szerepet. Újságot csakis héber nyelven szerkeszthetnek.

4. A zsidók orosz iskolákat nem látogathatnak, de az állam főnhatósága alatt önmaguk alapíthatnak iskolákat. (Ezt a kormány már régebben el is rendelte)

5. A zsidók nem teljesítenek katonai szolgálatot és ehelyett hadmentességi adót fizetnek.

6. Az összes zsidók, akik orosz, német vagy francia neveket használnak, vegyék fel újból őseik nevét.

7. A kikeresztelkedett zsidók csak a második ízben szereshetnek polgárjogot. De ezek is csak akkor, ha gyermekeiket nem neveik zsidó szellemben.

Bizony nagy farizeus az orosz és a magyar gróf is! „Progrm“ ot azonban aligha fognak Magyarországon előidézni másutt, mint az egészséges magyar gyomorban, amelynek föl kell kavarodnia akkora hamiságtól, amely egyuttal gyáva is, mert nem mer nyíltan gonoszkodni!

Az egri nap.

Budapest, szeptember 22.

Szinte csak napjainkban s mondhatnók majdnem észrevehetetlenül a ré- givel egészen ellentétes irány támadt közéletünkben. A kiegyezés időszakától majdnem tegnapig az volt a törekvés, hogy minden hatalom a központi kormány kezébe kerüljön s hogy minden élet ebbe a gyönyörű, ifju fővárosba kumuláltassék. A mult század negyvenes éveiben volt egy kis csapat fiatal író, nagyon talentumos, lelkes, hazafias kis csapat volt az báró Eötvös Józseffel az élén, amely centralistának nevezte magát s a mely a megye visszaéléseit úgy akarta orvosolni, hogy a megyék változzanak át a központi kormány kész és engedelmes végrehajtó szerveivé. A centralizálást azonban nem a szóban forgó lelkes doktriner-csapat, sőt nem is az 1848. évi alkotmány, hanem a szabadságharc nyomába lépő abszolutizmus, a Bach-korszak valósi- totta meg. Centralizáltak akkor is minden hatalmat, minden életet nem is Budapestre, amelyet a tartományi város színvonalára süllyesztettek, hanem Bécsbe, a birodalmi fővárosba.

A kiegyezés után ismét hajlam támadt a centralizálásra. Azt hitték sokan s éppen a legagyasabb fejek, hogy minél erősebb a központi kormány, annál erősebb az ország is. Megnyirbálták a megye hatalmát; a fővárosba kumulál-

Változatok.

Mikor én verset írni kezdtem:
Huszéves voltam éppen,
Akác virágozott felettem,
Szerelmi lázban égtem...
De kit első tűzzel szerettem:
A sirba szálla régen!

Két év is elmúlt már azóta...
Most őszi ködbe járok,
Mikor lehervad mind a nóta
És meghalnak az álmok...
Szivem a szikrát mégis szórja:
És szeretek... imádok...!

XXVI.

Fényes utcák, kirakatok, cifra népek!
Ujra itten közöttetek mendegélek...
Nem érdekel a pompátok, a ruhátok:
Oh mert hiszen képzeletben messze járok.

És amíg a fényes utcát egyre járom:
Eszembe jut egy egy dalos imádságom...
Elsőhajtóm, elrabegem nagysietve...
Talán elszáll kis faludba, — a szivedbe...
Szunyogh Barna.

HALOTTAK.

Írta: Gáspár Imre.

Ha az ember sokat utazott — mondá az öreg Göthe — akkor sok elbeszélni valója akad. Ha pedig az ember végig utazott vagy egy félszázados életpályát: hol virágos ligete kőn lépdelve végig, napsugaras árayékos, illatos sétaközben; hol az országot porát fölverő négyes fogaton, találkozáván czéljuk felé siető emberek sokaságával; vagy pedig tűzszikrákat ontó, füstuszályt terítő, zugó, zakatoló és közönyös arcu utasokkal telt gyors vonaton; vagy pedig a vihartól korbácsolt tengerek gályáin, oh akkor is igen, igen sok az elbeszélni való. Emlékek, a melyek vala- mikor boldogságot árasztottak a szivre, most pedig szelid melankholiával siratják el önmagukat: vagy olyan emlékek, melyek véres nyomokat vágna a lelken és elfojtott zokogással remegtetik meg az emlékezőt... Sok sok elbeszélni való akad nekem is az alkony esődjében tová baktató, szürke utasnak, oly eseményekről, amelyek csak magamat és oly eseményekről, amelyek másokat is érdekelhetnek. A vén „memor“ bizony csak győzze sorokba róni, amit utközben látott és tapasztalt.

Porzó, a magyar tárcairás atyamestere írja valamelyik könyvében, hogy bizonyos koron túl az embernek több ösmérsé van a temetőben, mint a városban. Ugy vagyok vele magam is, aki oly erősen vágyakozom már ez után a kidőlt jó társaság után!

Csak debreceni, sok-sok évre terjedt munkásságom is milyen nagy recordokat mutat fel ezen a téren! Mennyi lelkes ifju munkatárs kezdte vagy folytatta újságírói pályáját az én oldalamon! Egyet a hírlapi munka sorvasztó levegője, a másikat a reá szakadt élet ölte meg. Voltak, nincsenek többé... Az újságírónak élete gond, sikertelenség, és izgalom, ezek sorvasztják el a lelket oly idejekorán. Fizikai életüket leginkább a tüdővész és a paralyzis támadja meg. Ezekkel a lelki és testi károkkal lakik hónapos szobáskájában az „elhibázott existencia“ — míg aztán végeznek vele s többé-kevésbé sikerült, vagy érdekes nekrológ tárgyává válnak ezek a könnyűvérű, de többnyire jólelkű fiúk.

Elhalt mellőlem a minden izében republikánus Szatmáry Károly. Tiszta lelkű és igen szerencsétlen ember volt. A mit igaznak vélt, amelyet kitartott rettenthetlenül. A politika izgalmai, az újságírási nyüglődései döntötték ki java korában. Két évi államfogház is elő segítette romlását. Tisza Kálmán egy ízben besoroztatta ezt a nagy ellenségét, ő pedig a hátán bornyu helyett rajztáblával, az oldalán hosszú léniával vonít ki a gyakorlótérre. Vasra verték, kikötötték. Ő pedig ebben a kínos helyzetben szembe köpte az oda érkező katonaisztet. Nem birtak vele és ő megírta szép versében, hogy

„Nem leszek én soha jó katona...“

ták az egész politikai, társadalmi tudományos és művészi életet. A következők az volt, hogy fővárosunk kissé egészségtelen módon, igen is hirtelen óriássá növekedett, a vidék pedig stagnált, vagy visszaesett.

Jó idő telt bele, a míg rájöttek, hogy nem egészséges politika a központi kormány hatalmát az autonóm hatóságok, a fővárost a vidék rovására szertelenül megnevelni. A közigazgatás államosításáról szóló törvényjavaslat elbukott; a királyi táblát decentralizálták. Ez, a királyi tábla decentralizálása volt kezdete a mai iránynak. Később a közoktatásügyi kormány a vidéki városokban, persze mindenütt helyi kezdeményezés nyomán, könyvtárakat és muzeumokat alapított s azokat ellátta állami dotációval.

Csak folyománya ennek a kezdetnek, a mi most Egerben történt. A Képzőművészeti Társulat első vándorkiállítása azt jelenti, hogy a kulturát is decentralizálni kell, hogy a vidék nem érheti be többé a mostoha-gyermek irgalom kenyerével.

Az első vándorképzőkiállítást Apponyi, a kultusz-miniszter nyitotta meg, a mi azt jelenti, hogy ez a kiállítás nem véletlen és sporadikus tünet, hanem céltudatos cselekvés, tervszerű kulturpolitika. Egy nappal korábban a belügyminiszter Kassán azt fejtegette, hogy alkotmányunk biztosítására minél erősebbé és minél függetlenebbé kell tenni a köztörvényhatóságokat. A két dolog tulajdonképpen egy, csak a formája más. A koalíciós kormány a szó betű szerint vett értelmében készült beváltani azt az ígéretét, hogy kormányzása idején lerakja a nemzeti állam fundamentumát. A mi Kassán s a mi Egerben történt, fundamentum rakás a szó igaz és nemes értelmében.

Nem csoda tehát, ha a vidéken járó minisztereinket olyan őszinte lelkesedéssel ünneplik, a hogy ebben a céccs országban nem szoktak ünnepelni. Pompa, dárídó az kijár minden-

kinék de az őszinte lelkesedéssel csak azokat illeti meg, akik valóban a nemzet boldogulásán dolgoznak. Ez a szimptoma bizonyára új korszak hajnalhasadását jelenti. Minden kormánynak az az első, a legfőbb ketelessége, hogy törődjék a kezére bízott nemzet anyagi és erkölcsi javaival. A koalíciós kabinet ellenségei azzal vádolják, hogy a hatalom rongyaiért kész feláldozni minden nemzeti érdeket. Sok igazság volt az e fajta vádban a szabadelvű kormánynak idején. Évek és évtizedek teltek el vetés nélkül, a liberálisok csupán aratni szerettek és aratni tudtak. Ma más világ járja. A koalíciós kormány vet, nem magának, hanem a nemzetnek. Legfőbb gondja az, hogy a nemzetet felfegyverezze minden eshetőségre.

A kassai és az egeri napnak ez a tanulsága. Szerény kezdet mind a kettő s csak az teszi nagy jelentőségűvé, hogy eddig szokatlan volt. Meggyanúsítani persze lehet és szabad ezt a kezdeményt is. A meggyanúsítás azonban csak hátráltatja az igaz és nemes törekvések megvalósulását, de nem gátolja meg. A koalíciós kormány legfellebb többet fárad programja megvalósításáért, mint a mennyit a dolog természete szerint fáradnia kellene; de az sem nagy baj, mert tagjai nem iróznak a fáradságtól, ha verejtékükkel a nemzet nagyságát és jövőjét munkálhatják.

Politikai hírek.

A képviselőház munkarendje. Félhivatalosan jelentik a képviselőház munkarendjéről, hogy Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszter már az első napokban több javaslattal egyetemben beterjeszti a munkásbiztosításról és a szabadhajózásról szóló törvényjavaslatokat.

Végre megszoktálá a szenvedést és kibalgatásra ment Tiszához, az akkor hatalmas telepontjau lévő nagyurhoz. Szathmáry Károly kopott közhonvédi ruhában vonult a miniszterelnöki palotába. Tiszta lakása előtt éppen cipőt tisztított az inas.

— Mi akar? segélyt?

— Igen is, segély kellene! felel Szathmáry.

— No, akkor nagyon jó helyre jött! felelt az inas. Legalább fogja ezt a pár cipőt, fényesítse meg és így szolgálja meg azt a híres segélyt!

Szathmáryban feltámadt a humor, fogta a cipőt és elkezdte kegyetlenül dörzsolni. De mekkorát nézett az inas, mikor a haza hípegő „generális” karonfogta a közkatonát és bevitte a szobájába. Három nap múlva e bil lett szegény Szathmáry Károlyból, de azért „véresszáj” újságíró maradt mindhaláláig. Eppen március 15-én halt meg, a midőn az ő élete eszményét, a Szabadságot ünnepeleék s zászlókat lengetve, hazafias dalokat zengedezve vonult el az ablaka alatt a nemes tanulóifjúság.

Nem volt jelentékeny tehetség Sikos Bálint, de típusa egy szerencsétlen ambícióval megverő ifjúsági csoportnak. Megkóstolta lelke a nyomdafestéket, rabja maradt a cifra, néha nem is tőltötte cifra pályáinak. Kitanó diák volt egész a gynnáium VII. osztályáig. Ekkor egy két jel hangzó politikai cikket írt a „Debreceen”-nek, Szathmáry

Károly oit fogta újságírónak. Egy-két esztendő alatt alahanyatított testben lélekkben, meghalt alig 24 esztendő korában, paralízisben.

Kovács Gusztó pedig annak volt a példája, hogy akit nem segítenek arra a pályára, amelyen egész lelkével csüng, annak el kell pusztulnia. Elt mint halak a szárazon. Színművész akart lenni, Shakespearet könyv nélkül tudta és meglepően szavagatta ennek hő szerepeit. Előkelő családja más pályára szánta, végzetül a szerkesztőség mentvárába menekült s a jobb sorsra érdemes ifju teljes züllöttségben mult ki. Pedig nagy tehetsége, rajongó, nemes szive volt. Mikor 1878 ban a feldühödt polgárság szétrombolta a Tisza Kálmán diszkapuját, ő sujtott rá először fejszéjével. Mint akkoriban mindnyájan, ő is a Tiszák gyűlöletéből táplálta hírlapi vénáját. Meghalt Kósa Barna. A „Debreceen” t szerkesztette nagy lelkesedéssel. Legnagyobb sikerét élte utolsó éveiben érte el. Az ő lelkét is a szabadság eszmekőre töltötte be, hogy ne lelkesült volna a szabadságért élet halál harcot vívó burok példáján? Bur indulót írt, amelyet lefordítottak a burok nyelvére s az volt a hősök nemzetének harci éneke.

Rendkívül élénk temperamentumu fiatal ember nyitott be hozzám, az akkori „Debreceeni Reggeli Újság” szerkesztőségébe. Polezner Árpád volt, Polezner Jenő volt szegedi országgyűlési képviselő fia. Munkatársnak ajánkozott.

A politikai helyzet.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, szept. 22.

Minden jel arra vall, hogy a kiegyezési tárgyalások kedvező fordulatot vettek. A két kormány megbízottai három napig tárgyaltak egymással s ha a megegyezés lehetősége nincsen meg, bizonyos, hogy az osztrákok igyekeztek volna megszakítani a tárgyalásokat. Ez azonban nem történt meg. A magyar megbízottak három napi tárgyalás után pénteken visszatértek Bédapestre és jelentést tettek a kormánynak, amely hozzájárult ahhoz, hogy a tárgyalásokat tovább folytassa a bizottság. Ehhez az osztrák kormány is hozzájárult s így most az osztrák megbízottak vasárnap este Budapestre érkeznek és hétfőn újra kezdetüket veszik a kiegyezési tárgyalások.

Mint e jelekből forrásunk arra következtet, hogy a gazdasági kiegyezés ügye kedvező fordulatot olt. Az osztrák kormány nyilván belátta, hogy szó sem lehet arról, hogy a kiegyezést vámköveletési alapon újítsák meg, hogy vámszerződési alapon jöjjön létre a megállapodás.

Más forrásból azonban figyelmeztetnek arra, hogy bármily kedvezőnek is lássék a kiegyezés dolga, minden optimizmus még igen korai, mert ha sok kérdést el is intéznek, igen nagy nehézségeket fog okozni a fogyasztási adók kérdése. Kiegyezés csak akkor lesz, ha ebben a kérdésben sikerül létrehozni megállapodást. Különben magmaradunk a reciprocitás alapján.

IRODALOM.

Magyar Zenelexicon.

— Ság József műve —

— szeptember 22.

Egy terjedelmes, nagy munkának mutatványveit fekszenek előttem: az első magyar zenelexicon első ivel. Igénytelen kis füzet ez a mutatvány, igénytelenségében el sem árulva, hogy egy colossalis nagy műnek alapkövét jelentik s ha a mutatványvek adatainak arányaiból a teljes egésznek méreteit kirajzolom, oly hatalmas, terjedelmes

Nem volt az ő tehetség, de rendkívül értett az óblós prononciamentók gyártásához. Tizennyolc éves korában felelős szerkesztője lett a helybéli függetlenségi párt hivatalos lapjának, a „Debreceen”-nek. Nem tartott sokáig ez a frigy, mert heves véraikata párbaj mániája csakhamar türethetlenné tette a helyzetét. Innen csakhamar Szegedre távozott s a szülői házban kiszorított. A tudóvsz őt is elragadta őt is.

Daliás külsejű, rokonszenves modoru ifju volt Berecky Lajos. Szerették mindenfelé, a város előkelőbb körei is szívesen fogadták, kivált a kik ősmerték származásának regényét, misztikus titkát. Mint havi 40 forinttal dotált kis reporter vet e nélkül Ruzsinszky Ilonát, Liszky akkori színigazgató 8000 forint fizetést élvező primadonnáját. A házasság kezdetben boldog volt, tele kedves idylllel. Ha Bereckyre került az éjjeli inspekcio sora, bevonult a redakcióba ifju neje is. Az ünnepele primadonna együtt végezte újságíró férjével a correctura munkáját. Addig ősztkölte férjét, mig az letette a szükséges vizsgákat s szép hivatalt kapott a redórségnél. Az idyll csakhamar véget ért, országos botrányok tették emlékeztessé házasságukat. Ezek is siettették az atletikai termelő férfi halálát. Meghalt paralysis progressivában.

Elfog a fájdalom, a midőn a szép tehetségű, jószágos szivű Simonyi József nevét írom le. Debreceenből elköltözve, előkelő fő-

alkotás áll előttem, gondosan kidolgozott részleteivel és mindent felölelő láthatásával, amelyre jogunk van, nemcsak idehaza büszkélkedünk.

Ságh Józsefnek, a fáradszónak zeneirőknak és paedagogusnak szép munkájáról van szó, aki három évtized szorgalmának értékes adja közkinccsége nagy műben.

Mitóta panaszkodunk ily kézikönyv hiánya miatt! Mily régóta érezzük hiányát ily irányú magyar műnek. Válnak ugyan külföldi lexikonok nem kis számban és részben eléggé értékes tartalommal rendelkezésünkre, de azokon vagy túlságos mérvben fejlődik ki az alteráló nemzeti elfogultság vagy egyoldalú maradás, azon irányító szempontok révén, melyek ily munkák megírásánál a szerzőt rendszerint befolyásolják.

Ságh József nem halad az idegen munkák nyomán, Erős egyéniségével erőlyes következetes ösvényeket jelöl ki magának s bő tapasztalatainak érvényesítésével ugyszólván csevegve vezet át azon az olvasót. A mellett alapos kimerítő és feltétlenül meghatározó. Könnyed, világos irályival oktat, felesleges kitérésektől tartózkodik s csak ott állapodik meg huzamosabban, a hol régi, alavult nézeteket kell lefegyvereznie, avagy a hol kétséges álláspontokat kell megvilágítani.

Külön figyelemmel fejti ki a magyar műkifejezéseket s ez egymagában véve is nagy érdem. Szeretnénk szabadulni az idegen muzsaraktól, de nincsenek oly saját kifejezéseink, melyek az illető fogalmakat teljesen fednék s a mellett egyöntetű érvénnyel elfogadottak lennének.

Az abbreviaturák, az intervallumok, a melizmák, figurációk, variációk, ornamentációk, fixatúrák, tirádák, eszenziák stb. ezernyi lehetőségü végleges és következetes megállapodást követelnek, az önkényesség és félreérthetőség mellőzésével.

A magyar zenei determináció fura conglomeratuma a latin, olasz és francia nyelvnek, egész rendszere pedig a szerencsétlen német meghatározást majmolja.

Ezen a szégyenletes, nevességes, lealázó szerepen csak egy tökéletes lexikon segíthet és Ságh József szorgalmu, széleslátásu tapasztalatu lehet egyedül hivatva, hogy a bajt orvosolja.

Már egy órból is melegen üdvözljük a szép vállalkozást és kívánatosnak jelezzük, hogy a mű iránt ne csak azzal foglalkozók, de a művelt nagy közönség is melegen érdeklődjék.

Psenyeczky Nagy Zoltán.

városi lapok kötelékébe lépett. Megházassodott, házassága boldogtalan volt. A nő elhagyta, a szegény ifju kétségbeesésében elvesztette csakhamar a munkakedvét, munkabírását. Szent Rókus kórházában halt meg az én karjaim közt. Lesz arra alkalom, hogy hátrahagyott bánatos költeményei, néhány szép elbeszélő műve összegyűjtve napvilágot lásson.

Budapest ódon kórházában szenvedett ki a szegény *Lány-Hornyák Viktor* is. Aradról hoztam ide a „D. berezeni Hirlap” alapításakor. Teheességű fia volt és tanulmányozásra érdemes egyéniség. Valami roccsoco-szerű lovagi szokást követett s ebből nem engedett senki fiának a kedvéért sem. „Mindent a nőkért” — ezt hajtotta a legszívesebben s boldog volt, ha szerelmi kázu-sai párbajt eredményeztek. Miskolcon a főispánt provokálta s mikor ez nem ment bele a játékba, ami Viktorunk kijelentette ottani lapjában.

— A főispán személye ezentúl a mi ottalmunk anatt áll, vele csak a mi testünkön keresztül lehet megverekedni . . .

A vézna kis ember egyik sajátosága volt, hogy magát szörnyű erejű embernek hitte és vallotta. Nagyon gyöngye volt pedig ugy testben, mint lélekben; mellbeteg volt s mikor már nem remélhetett gyógyulást, egy pisztolylovással intézte el a nagy ügyet. Néhány napig élt még azután s franciás

Vecsey Ferenc hazánkban, a csodálatos hegedűművész, ki jelenleg szennációs sikerrel hangversenyez Hamburgban, oly fényes ajánlatot kapott a milyent művész még el nem ért. Ugyanis Jean Genld amerikai impreszárió 40 hangversenyért 240000 koronát ajánlott, amit Vecsey el is fogadott; előbb azonban magyarországi körutra indul. E körut befejezése után Londonba megy, az angol udvarhoz ahoza meghívást kapott Vecsei Ferenc hegedűművész hangversenye városunkba október hó 29-én az Arany Bika dísztermében este fél 8 órakor lesz. Jegyek előjegyezhetők Csáthy Ferenc zeneműkereskedésében.

10 000. Október 2-án jelenik meg a Pesti Hirlap-nak alapítása óta a tizezeredik száma. Ez a szám 28 esztendő jelent, egy lap életében jelentős időhatárt, újabb olvasó-nemzedéket egyaránt népszerű maradt és ma hazánk legelterjedtebb, legolvasottabb, legkedveltebb napilapja. Mert radikálisan szabadelvű, szókimondó és független újság volt mindig; mert három évtizeden át mindig a legjelesebb írói és hírlapírói gárdát látta munkatársai sorában s mert azonkívül, hogy napról-napra a legnagyobb terjedelemben jelenik meg, más napilapokat felülmulva, az előfizetőket különféle előnyökben is részesíti. A második tizezer szám első időszakára Eötvös Károly, Gárdonyi Géza, Tóth Béla és Bródy Sándor tollából ígér a szerkesztőség tárcákat és regényeket. Az 1907-ik évre szóló Naptár, — melyet minden október 1-vel belépő új előfizető is megkap ingyen, karácsonyi ajándéknak — több közhasznú (kertészeti, mezőgazdasági, egészségügyi) rovattal bővítre és 32 képes oldallal fog megjelenni; szépirodalmi része gazdag és választékos lesz. A Divat-Szalont Szabóné Nogáll Janka jeles divatlapját, a Pesti Hirlap előfizetői féláron kapják. A Naptárt decemberben csak azok kapják meg, akik legalább október 1-je óta az előfizetők közé tartoznak. A Pesti Hirlap ára egy óra 2 korona 40 fillér, negyedévre 7 korona s a Divat Szalonnal együtt 9 korona. (A Pesti Hirlap kiadóhivatala: Budapest, V., Váci-körút 78. Telefon-szám 26—40.)

Budapesti levél.

Egyről másról.

A „Szabadság”-nak írta: F. J.

— szept. 21.

Bécezi Béla öngyilkossága foglalkoztatja most a kedélyeket; az ő esetét tárgyalják mindenhol, mert ezt a halálában is érdekes, különös embert éppen úgy a ismerték a legfelső ezrek, mint a lebujsok lakói. Ku-

könnyedséggel csevegett a közeledő halálról. Utolsó szava ez volt:

— Uraim és hölgyeim, adieu! Engem szólítanak, lovagias ember nem kérhetik el a találgatóit!

Negyedóra mulva kiszenvedett, dr. Gúntner Antal, mostani államtitkár bucsuztatta el a sírnál.

Utolsóinak eddig a becsületes, jó Szombathy János maradt le mellőlem a hosszú pályáról. A 80 as években nagy buzgalommal dolgoztatott mellettem, később rendőrtisztvelő volt. Soha jobb szívé embert, mint ő volt; irában mindig igazat mondott, tárgyalgását ellenben merész fantáziájával aranyozta be, de mindig keevesen és jó izléssel.

Bocsássa meg nyájas olvasóm, hogy ily hosszan foglalkoztam a saját felekezetemmel. Ezek a korán letört jó fiuk elvégre is a közönséget szolgálták, végeztek sok hasznosat, sok jót is; néhány sornyi kegyeletes emlékezés talán meg is illeti őket. Beszámoltam hát előbbi kifáradt utitársaimmal. Itt állok az elhullott gárda sereghajtójaként és várom, hogy végre valahára magam is alkalmat adjak már egy kis necrolog írására. A kiról pedig necrologot írnak, az a szemfödél alatt hajh! milyen bizton kiáltja oda az írónak, hogy: „Danton, követni fogsz!”

tatják halálának okát. Fátumot enlegetnek. Isteni igazságszolgáltatásról sutognak . . . Ne is emlegetsek a fátumot Bécezi Béla ravatala előtt. Nem a halálba kergetett fiakalis lárvája adta a gyilkos fegyvert Bécezi tanácsos kezébe. Nem, Rámes látásai sohasem voltak ennek az embernek, aki ebben a kifáradt, onervált világban akarataknak, erőnek, isteni gögnek adta bizonyosságát, még babonás sem lehetett. Így képzeltem mindig a condatieriket, a rablólovagokat, akit vaskezes öklökkel vágtak rendet a császári trónig. A posványokban szimatoló kohó, a könyörtelen vallatóbíró, a vörös-kékes hóhér szerepét játszotta . . . Sohasem hallották e még, hogy vidéki színházi előadások után megakarták lincselni az iatrikust, vagy a hajthatatlan embert a esizmadiák?

És ő nem volt hajthatatlan apa. A vidám, fiuk akik a rendőri riportot kezelik, mind megirták, hogy bálványozta két fiát, rajongott gyermekeiért és boldog volt, ha kezüket csókolhatta Bécezi, amint férfiember kezét csókolgatta? . . . A vijjogó üldözők tábora álljon meg egy szempillantásig és tisztelegjen az embertelen emberi érzésének egyetlen megnyilatkozása előtt. Ima mégis ember volt; és ha ember, bocsásatok meg gyarlóságait . . . Nem volt a formák barátja, bizalmatlan volt, rideg, mint egy uzsorás, elbizakodott, mint a fiatal képviselő vagy a mellőzött pótlék, hiu és öntelt, mint mind azok, akik apjukért még zsidó imádságot mormogtak egy hosszú esztendő minden reggelén és maguk már katolizáltak. Mondják hogy „beszélni” is lehetett vele és más ilyesfélét. Én, te, ő és mindnyájan gondolkoztatok egyedül szobátokban álmatlan éjszakákon, hogy meg nem tévelyedtek vala, amikor milliós bünperkek szálait kell kibubóznótok és nincs házbérre, kutra, tejre, kenyérlisztre. Kosztos nebulokat kell „kosztba és kvártélyba” fogadni, hogy meglegyen a mindennapi, hogy előkerüljön pontosan a rablósövetkezeteknek járó kamat vagy részlet, ahol érdekelte volt . . .

A kemény legényről csak most derültek ki mindezek; aprólékosak, haszontalanok talán érdektelenek, — de jellemzők ami kicsinyes piszkos életviszonyaikra. Immáron, elföldelték a megrokkant, megcsufolt lovagot — ne kesessük halálának okát.

Kedves hirt mondunk most, amelynek mindenki örülni fog, mert egy igaz talentumról szól, aki végre hosszú küzködés után eljutott az „igéret földjére.” Kornai Bertát, a „Magyar Színház” kitűnő szubrettjét Beöthy László, a Király-színházhoz szerződtette. Kornai Berta a budapesti közönség kedves becézett primadonája; igen fiatal vérlázítóan temperantumos leány. Most Beöthy László zseniális, szerencsés környezetében sokat tanulhat, sokat fejlődhetik.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— szept. 22.

Hogyha a lányt láttad
Ünnepi ruhában,
Még nem láttad őt a
Maga valójában.

Ünnepelünk angol,
Finnt, amerikai . . .
Ne lássák a haza
Köznap bajait!

— **Vasárnapi istentiszteletek.** A ref. templomokban a vasárnapi istentiszteletek sorrendje a következő: a Nagytemplomban prédikálni fog Varga Béla segédlelkész, a Kistemplomban Létay Menyhért segédlelkész, a Kossuth-utcai templomban K. Tóth Kálmán lelkész, az Ispotály templomban Szele György lelkész, a Csapókerthben Kovács János népiszkolai felügyelő, a Homokkerthben Miszti Mihály főiskolai senior. — Az ágost. hitv. evang. templomban vasárnap délelőtt 10 órakor az istentiszteletet Hudák János segédlelk. végzi. Ma pünköst után a XVI. vasárnap a róm. kath. templomban az isteni tisztetétek a következő sorrendben tartatnak: Reggel 6 órakor misézik dr. Kovács István, 7 órakor Nyári Ignác, 8 órakor egyik kegyesrendi tanár a főgym. ifjúság részére, 9 órakor az ünnepi nagymiséét végzi Molnár Kálmán h. plébános, utána dr. Kovács István prédikál, háromnegyed 11 órakor a Svetits-zárda és az elemi iskolák növendékei jönnek szent misére, melyet Kampell József mond, fél 12 órakor Szabó István miséz. Délután 3 órakor Lytánia, utána rózsafüzér, 6 órakor reggeli istentisztelet; délelőtt 9 órakor szent mise, délután 3 órakor vacsernye, 4 órakor rózsafüzér ájtatosság.

— **Vilmos császár kilakoltat.** Berlinből telegrafálják, hogy az insterburgi bíróságnál Vilmos császárnak egyik panasza fekszik. A császár ugyanis a rommáni vendéglő kilakoltatását kéri a bíróságtól. (Ez a vendéglő a császár tulajdona.) Kérését azzal indokolja, hogy a vendéglős nem úgy kezeli a vendéglőt, mint ahogy az a bérleti szerződésben meg van állapítva. A bíróság nem adott rögtön igazat a főséges urnak, hanem elrendelte a bizonyítást. Kihallgatják a főudvarmestert és a főerdőmestert s csak azután mondják ki az ítéletet „a király nevében.“

— **Apponyi és a denúnciansok.** Apponyi példás liberálisizmusának nevezetes példája az alábbi eset. Az újpesti állami elemi iskola tanítói mult a tanítói szobában vallási kérdésekről vitatkoztak Szobakerültek Renan tanai is és ezeknek kapcsán a vita hevében az egyik tanító ilyenféle kijelentést tett:

— Tisztán kell látni. Hiszen Szűz Máriáról is a bibliától igen eltérő adatokat ír meg Renan.

A tanító el is mondta, mit tanít Renan, amidőn egy tanító és egy tanítónő feljelentést tettek ellene a kultuszminiszternél vallásértő nyilatkozat miatt. Apponyi megindította a vizsgálót, amelynek eredménye az volt, hogy a feljelentést megtett két tanítót át helyezte vidékre, Renan kései tanítványát pedig felmentette a vád alól. A miniszter leiratában kifejtette, hogy a denúnciansok olyan csunya bűn, melyet a gyermekek nevelésére hivatottaknak eléggé szigorúan meg sem lehet torolni, a feljelentett tanítót pedig ezért menti fel, mert tudományos vitatkozásért még akkor sem lehet valakit elítélni, ha az álláspontja nem fedi a vallás tanait.

— **Ármentesítő gyűlés.** Az Alsó Szabolcsi Tiszai Ármentesítő Társulat t. értekeltségét van szerencsém folyó évi október hó 2 ik napján délelőtt 11 órakor Debrecenben, a társulati székház (Sáéchenyi-u. 45. sz.) nagytermében rendes közgyűlést tart. — A közgyűlést megelőzőleg ugyancsak Debrecenben a társulati székház nagytermében 1906. év október 2 ik napján délelőtt 9 órakor igazgató választmányi gyűlés fog tartatni.

— **A protestáns irodalmi társaság gyűlése elmarad.** A protestáns irodalmi társaság országos nagygyűlését e hó 27. 28. 29 ik napjaira tűzték ki. A gyűlést Hajdu-

böszörményben kellett volna megtartani, de a gyűlés a Booskay-szobor leleplezésének elodázása miatt — mint értesülünk — szintén elmarad. Hajduböszörmény városa nagy fényvel, pompával készült a vendégek fogadására, kik között több aktív miniszter is jelen lett volna és épen ezért, mert ilyen sok előkelőség jelent volna meg Böszörményben, tervezték a szobor leleplezését 30-ra. Kovács Gyula alispán tegnap Hajduböszörményben járt az illetékesekkel tudatni hogy a szobor leleplezés elmarad. Böszörmény nem valami nagyon örült a hírek és azt az óhaját fejezte ki, halasszák most már el a protestáns irodalmi társaság gyűlését is, Kovács Gyula alispán ígéreteit is tett, hogy az illetékes tényezőkkel érintkezésbe lép a gyűlés elhalasztása iránt. Az alispán evégből tegnap este Budapestre utazott és biztosra veszi, hogy a gyűlést elfogják halasztani.

— **A főiskolai énekhar** Mácsai Sándor elnöke alá a következőképen alakult meg. Főjegyző Váczy Ferenc 4. th., választmányi tagok az 1-ső tenorból: Varga Csongor 4 th., a 2 ik tenorból: Varga Antal 2 th., az első bassusból: Domján Lajos 3 th., a második bassusból Takács Dezső 4 th., közös választmányi tag Sárközi Lajos 3 th. lett. Protokollantörök (szólamvezetők): az 1-ső tenort az idén Nt. Mácsai S. vezeti, a 2 ik tenoré Váczy Ferenc 4. th.; az 1-ső basszusé Domján Lajos 3. th., a 2 ik basszusé Varga Antal 2 th. Zászlótartó Tuba Endre 3 th. A tisztviselők mind egyhangulag választottak.

— **Amerikai papok** Debrecenben. E hó 29-én három amerikai református lelkész közreműködésével a theologia ifjúsága a gályarabok szobra előtt gyász ünnepélyt rendez. Beszélni fognak Kalassay Sándor pittsburgi és Csutoros Elek clevelandi lelkészek, Kovács Kálmán békevári lelkész pedig saját szerzeményi ódáját szavalja el.

— **A Theológus Segítő Egylet** elnöke Miszti Mihály senior alelnöke Varga Csongor, péruztárosa Mikó Imre, főjegyzője Venetianer Sándor lett.

— **Az állandó választmány ülése.** A megyeházán e hó 24-én hétfőn délelőtt 9 órakor az állandó választmány ülést tart, amelyen a kedden megtartandó közgyűlés tárgyait készítik elő. A gyűlésen Kovács alispán elnököl.

— **Választások a főiskolán.** A főiskolán már az összes egyesületek megalakultak úgy a jogász, mint a theológus ifjúság kebelében.

— **Vásárváltozások.** A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a Jásznagykunszolgokvármegye területéhez tartozó Abádszalók községben a f. évi augusztus hó 5. és 6-ára esett, de elmaradt országos állat és kirakodó vásár helyett f. évi október 7-én pótkirakodó és kizárólag hasított körmű állatokra pótkirakodó tartassék: továbbá, hogy a Biharvármegye területéhez tartozó Nagyléta községben a f. évi október hó 4-ére eső országos vásár ez évben kivételesen f. évi szeptember hó 27-én tartassék meg.

— **A jogügyi bizottság ülése.** A jog- és pénzügyi bizottság e hó 24. 25. és 26-án délután ülést tart.

— **Katonai vegyes felülvizsgálat.** E hó 27-én a Pavillon laktanyában Wessprémy Zoltán főispán elnöklésével a katonai felülvizsgáló bizottság ülészik.

— **Számonkérőszék a megyénél.** Hajdúvármegye számonkérőszéke tegnap délelőtt Wessprémy Zoltán főispán elnöklésével ülést tartott, melyen a tisztviselők félévi működését vizsgálta meg.

— **Kossuth Ferenc betegsége.** Budapestről táviratozzák, hogy Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter erős meghűlés következtében komolyan megbetegedett, ugyanarra, hogy hosszabb ideig lesz kénytelen az ágyat őrizni.

— **Népgyűlés a husdrágaság miatt.** Bácsból táviratozzák, hogy ma a munkás nők mintegy három ezren népgyűlést tartottak, amelyen tiltakoztak a hus drágaság ellen. A népgyűlésen megjelent Neumann képviselő, aki beszédjében bejelentette, hogy a hatóság szíven viseli a szegényebb néposztály jogos érdekeit és rövidesen hatósági mészárszékeket, hentes üzleteket és sütődéket fognak felállítani.

— **A Hortobágy hasznosítása.** Kevendy Domokos törvényhatósági tag a Hortobágy hasznosításának lelkes harcosa beadványt intézett a polgármesterhez a Hortobágy értékesítése ügyében. A beadványban nagy alaposágra való tudással és szakszerű, meggyőző érvekkel bizonyítja be a Hortobágy értékesítésének mibenlétét és kimutatja, hogy az értékesítéssel nemhogy rövidséget szenvednének a gazdák, hanem épp ellenkezőleg, nekik az ép oly előnyök: biztosít, mint Debrecen városának.

— **A vöröshaju nő.** Egész életében sok baja volt a most öngyilkossá lett Bérei Béla budapesti rendőrkapitánynak az asszonyokkal. Folyton poróskodott velük, merényleteket terveztek ellene és nem mult el nap, hogy ne kapott volna névtelen, fenyegető sorokat, amelyben egyik vagy másik megcsalt asszony méreg és tör aláírással ne hívta volna tatálkára. Aznap amikor pár hónappal ezelőtt megesküdt, egy vöröshaju nő kereste az egész fővárosban és azzal fenyegetődött, hogy megöli, ahol megtalálja. A Rottenbiller-utca 33 számú házban is megjelent a kapusnak sirva panaszkodott, hogy egész az utolsó napig szeretője volt Béreinek, aki miatt elhagyta az urát. A vöröshaju nőt, aki a zsebében vitriolos üveget szorongatott, alig bírták eltávolítani a környékről. Azt mondta, hogy Bérei tönkretette az életét, e miatt meg akarja ölni.

— **Akadtt már a pályázó a főorvosi állásra.** Debrecen város főorvosi állásának betöltésére e hó elején pályázatot hirdetett a főispán október 1. lejáratával. Ma mikor a pályázat lejártához csak pár nap van hátra, végre beérkezett egy pályázat, az az első fecske dr. Dezső Antal, Kenderes (Békés-m.) községi orvosa. Ilyen körülmények között nem fog nagy gondot okozni, kit nevezzen ki a főispán főorvosnak.

— **A városi tanács a borhamisítás ellen.** A tanács ma a következő hirdetményt bocsátotta ki: A m. kir. földmívelésügyi miniszter ur a hazai bortermelés érdekében különbs sulyt kíván helyezni arra, hogy a mesterséges borok készítésének és azok forgalomba hozásának tilalmazásáról szóló 1893. évi XXIII. tc., valamint az annak végrehajtása tárgyában kiadott 1897 ik évi 53,850. K. számú miniszteri rendelet rendelkezéseit szigorúan betartassanak. Amidőn tehát a tanács felhívja a termelőket, hogy saját érdekében a jelzett törvény rendelkezéseit tartassék be és annak betartását ellenőrizzék, s egyszersmind különösen arra figyelmezteti, hogy az elől megjelölt törvény és végrehajtási rendelet

Csáthy Ferencnél Debrecen, Egyház-tér 2. sz.

a nagytemplomnál a „Debreceni zenedében“ 1906/07. tanévre hivatalosan elfogadott zeneművek a legmegbízhatóbban kaphatók.

értelmében, a mustba vagy borba, ugyszintén a már kész kiejert törkölyborba vizet vagy más tiltott anyagot keverni bármely csekély mennyiségben is feltétlenül tilos, — továbbá tilos a természetes bornak törköly borral vagy gyümölcs borral való összekeverése is. A víz használata csak a törkölybor készítésénél van megengedve, de ott is csak az idézett végrehajtási rendeletben körülírt korlátozással. Végül arra is figyelmezteti a tanács az érdekelteket, hogy aki a tiltott módon készített vagy kezelt bort forgalomba hozza vagy eladja, azaz 1903. évi XXIII. t. cz. értelmében 600 kor. íz terjedő pénzbüntetéssel büntetetik, aki pedig a bort maga vizezi, vagy más tiltott anyaggal keveri vagy a természetes bort törköly borral vagy a gyümölcs borral összekeveri, az mint mesterséges bor készítője 2 hónapig terjedő elzárással és ezen felül még 600 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetetik és ezenkívül az illetőtől a tiltott módon készített vagy kezelt bor el is koboztatik.

— **Lökötő cigány.** Szoboszlóról táviratilag keresték meg a debreceni rendőrség büntető osztályát, hogy nyomozzon egy 20 éves formájú cigány legény után, aki az éjszaka a városi ménésből elloptott egy fehér csillagos paj kaucát. A rendőrség a nyomozást megindította.

— **Őrült a vonaton.** Az érmelléki vicinálison csütörtök este óriási rémületet keltett egy őrült nő dühöngése, aki valóságos megfélemlítette az utasokat. Az őrült asszony egy harmadik osztályú kocsiban utazott, ahol garázdálkodni kezdett. A vasúti személyzet és az utasok összeszártak és valóságos küzdelem keletkezett az őrült nővel, míg meg tudták fékezni, az izgalom oly nagy volt, hogy a vonat egy ízben a nyílt pályán is megállt. Nagyváradon ezután kiszállították a vonatról az asszonyt és behozták a rendőrségre. Kihallgatni azonban nem lehetett, oly nagy foku volt a nő elmezavara. Hosszas nyomozás után sikerült megállapítani, hogy a nő Bálint Eszter 27 éves, református, a szolnok-doboka megyei Kulik községbe való. Hogy mi a foglalkozása, honnan utazik és hová szándékozott menni, azt még most sem tudják. Bálint Eszter egy éjt töltött a rendőrségen, ahol kiabálásával az egész épületet felverte. Tegnap délelőtt szállították be a mentők az elmekórházba, ahol megállapították róla, hogy hűdéses elmezavarban szenved.

— **Gondatlan szülő.** Lstenyéről írják: Felsőszemenyén (Zalamegye) e hó 19 én Boóc Gergely bodnármeister másfél éves kis fia az udvaron lévő mély trágyalébe fuladt. A gondatlan szülő, valamint a háztulajdonos ellen megindították a vizsgálatot. A háztulajdonos ellen azért, mivel már többször figyelmeztették, hogy a gödört temettesse be.

— **LETZTER JOZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piacra 44. dr. Ujfalussy ház. Állandó fényképkészítés a műterem kapubejáratánál levő kirakatban.

— **Orvosi tekintélyek** előszeretettel rendelik esz és köszvényes betegek részére a híres király balzsamot, mert ez érdemeiben páratlan, már nehányzori bedörzsölés teljes gyógyulást idéz elő. Ára 2 korona. Kapható a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógy-szerésznél, — Debrecen Kossuth utca „Arany egyszarvu” gyógyszertár. 107—x 51.

— **Kinek életbiztosítási** ajánlata vissza lett utasítva forduljon bizalommal Telkes Dezső főügynökhöz Budapest, I. Attila utca 85. Válaszbélyeg mellékelendő. Alügynökök díjaztatnak.

— **Az Arany Bika** kávéházban minden este előganyzene.

Kirabolt községi adópénztár.

A nyomozás és vizsgálat.

Gyűlnek a bizonyítékok a pénztárnok ellen.

(Saját tudósítónktól.)

— szeptember 22.

Lapunk mai számában teljes részletességgel minden fontosabb körülményt felölelve hirt adtunk arról a nagy arányú betörésről, mely Hajdudorogon tegnapi virradó éjjel az ottani községi adópénztárban történt.

Ily nagyarányú és ily páratlan vakmerőséggel véghez vitt rablás már rég óta történt az egész Hajdumegyében; éppen azért érhető hogy mindenfelé általános izgalmat keltett. Különösen nagy az izgatottság Hajdudorogon, hol tegnap óta másról sem folyik a szó, mint erről a betörésről, mely mindezideig oly titokzatos és érthetetlen szinben tűnik fel az emberek előtt.

Fokozza ezt a titokzatosságot az adópénztár helyettes kezelőjének, Molnár Imre esküdtnek különös viselkedése, melyet a 12000 koronás rablásal szemben tanúsít. Egykedvűsége, sőt mondhatni cinikussága nem változott. Bármennyire vallatják — mindig csak kitérő lényegtelen vallomásokot tesz. És ha mond is valami jelentősebb nyomósabb dolgot, az sem tisztázza a helyzetet, sőt még növeli a zavart és jobban és jobban összebogozza a nyomozás szálait. Így például tegnapi vallomását a kulcsokról, melyeket végtelen könnyelműséggel állítólag a külső szobában felakasztott kabátban tartott — ma megcáfoltatott legközelebbi hozzátartozóinak kihallgatásukkor tett állításával. A felesége és cselédje ugyanis azt vallotta, hogy Molnár Imre tegnap előtt este, tehát a betörés megelőzőleg egy pár órával a Wertheim szekrény kulcsait a párnája alá helyezte sőt állandóan hivatalból hazajövet ott szokta tartani. Természetesen nevének nem volt tudomása arról, hogy a férje már erre vonatkozólag is tett vallomást — de éppen ellenkezőleg.

Ez a körülmény pedig a legnagyobb horderővel bír a nyomozás szempontjából. Mert ha Molnár a kulcsokat kabátjában a külső szobában, tehát igen könnyen hozzá férhető helyen hagyta — úgy még meg marad annak a lehetősége, hogy valami idegen ember, valami talán éppen notórius betörő, régebben szemmel tartván a pénztárt megragadta a kínálkozó alkalmat és a kulcsok felhasználásával véghez vitte a betörést.

De ily formán, mikor még e fontos ténykörülménynél is elágazók a vallomások — a gyanúokok, a már eddig is összegyűlt fontos bizonyítékok teljes súlylyal nehezedenek a helyettes pénztárnokra Molnár Imrere.

Egyik községi esküdt különben — nevével ez alkalommal a vizsgálatra tekintettel nem közölhetjük — ma igen szenzációs bűnvallomást tett. Elmondta ugyanis, hogy tegnapelőtt estefele ugyan hat óra tájban a község házához pár lépésnyire találkozott Molnár Imrénével. Molnár feltűnően izgatott volt és ka-

bátja alatt egy kis csomagot szorongatott, melyet féltő gonddal igyekezett eltakarni. Mikor azt kérdezte tőle a tanuvallomást tevő esküdt, hogy mit vize a hóna alatt, Molnár valósággal összerezett, miközben a csomagot még jobban — a kabátja alá szorította. A kérdésre nem felelt, hanem hirtelen másra terelte a beszédet és már a legközelebbi saroknál készakarva elvált az őt kísérő esküdtől és lakásától elmenkező irányban haladt tovább.

Ezen szenzációs, a helyettes pénztárnok bűnösségét nagy mértékben bizonyító vallomás, de még sok kisebb és csekélyebb jelentőségű, de reánézve szintén igen terhező eredmennyű tanukihallgatások után Molnár Imrét szigorú megfigyelés alá vették. Nem tehet egy lépést sem anélkül hogy a vizsgálatot és nyomozást végző hatóságoknak tudomása ne lenne arról, hogy hol járt, kelt. Es ez a megfigyelés a lehető legnagyobb határok között teljes szigorral kiterjed minden családtagjára és hozzátartozóira. Letartóztatása azonban — mint a már elterjedt fáma mondja — még nem következett be, de minden percben várható sőt egész határozottsággal lehet állítani, hogy csupán órák kérdése.

A nyomozás most nagy erélylyel folyik annak a kiderítésére, hogy a feltört hivatalos helyiségben talált becsomagolt kalapnak ki a tulajdonosa. Sokan azt mondják, hogy Molnár Imrere, de ő tagadja, mert észrevehető, hogy ebben a talált kalapban látja me, nekülésének egyetlen reménységét.

Ezt aztán megragadja, folytonosan emlegeti, hogy azt a betörő hagyta ott nyomozzanak tehát a kalap tulajdonosa után. Szóval kapkod a kalap után, mint a vizbefelő a száimaszálért.

Mindazonáltal aligha tisztázhatja magát az ellene felmerült bizonyítékok alól és ha csak valami váratlan fordulat, a vizsgálat során valamely idegen betörő nyomára nem jön, a súlyos gyanu okok alapján rövidesen le fogják tartóztatni, mely esetben a vizsgáló bíró előtt kell számolnia a történetekről.

MULATSÁG.

A Kossuth Dalkör estélye.

Még ugyan odakünn a természetben az ugynevezett vén asszonyok nyara uralkodik, de már is kigyultak a Bika disztermének csillárai, melynek fényzőnővel tegnap este is a rózsaujjú hajnalhasadig lejtették a ritmikusan tovasuhanó ifjú párok a különböző tűzés, majd lassu táncokat.

A Kossuth Dalkör tartotta tegnap estélyét, mely különben minden tekintetben fényesen sikerült.

Az estélyt a dalkör három végtelen finom precizitással előadott énekszáma vezette be. Ezután dr. Balogh Géza tartotta meg felolvasását Emlékezés Kossuthról címmel, melyet a közönség sok sok tapssal honorált.

Majd Szabó István lapunk hitűnő munkatársa lépett az emelvényre és óriási hatással szavaltta el Zempléni Árpád „Kos-

suth" ódóját. A nagy teremben is remekül érvényesülő szavazatot hossza tartó éljenzés és tapsvihar kísérte.

A délkör „Kossuth" indulója után megkezdődött a tunc, mely mindvégig kitűnő hangulatban a kora reggeli órákig tartott.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

1906 szeptember hó 27-től szeptember 30-ig.

Csütörtök: Koldus gróf operette. Ujdonság.

Péntek: Koldus gróf.

Szombat: Miss Hobbs vigjáték. Ujdonság.

Vasárnap:) d. u. Pirosgyuláris.

) este, Bobherceg.

Mind az öt előadás bérletszünetben lesz megtartva.

A bérlet eredménye.

— szeptember 22.

Békés Gyula titkár fáradhatlan buzgalommal intézi a bérletek bouyodalmas ügyét. Az eddigi eredmény itt következik:

Földszinti páholyok bérlői A. napokra: Dr. Magos György, Richel Géza, özv. Szabó Jánosné, özv. Sesztina Lajosné, Samy Béla, Rasó Gyula, Kölesy Sándor, Reichmann Armin, Aron Jenő, özv. Kovács Lajosné, Kiss Aron, özv. Sárváry Ferenoné.

Földszinti családi páholyok: Poroszlai László, Casino, Csiky Lajos

I. emeleti páholyok: Dr. Moskovitz Jenő, Wolff János százados, K. Tóth Kálmán, dr. Balkányi Miklós, dr. Gajzágó Béla, Szikszay Lajos, özv. Kaszanyitzky Eendréné, dr. Kalmár Barna, özv. Konez Elekne, Igyártó Sándor, Szabó Sándor, Jeney Miklós, Csanak József és Janos, Fak Lajos.

I. em. családi páholyok: Dr. Fejér Ferenc.

II. em. páholy: Hlathy Kálmán.

B. napra földszinti és családi páholyok: Miskolczy Lajos, Simonffy Imre, Hurly Luiza, Véres Lászlóné, özv. Steinfeld Mihályné, Vécsy Viktor, Lestyán Adorján, dr. Losonczy Almos, Fried Emil, Kerekes Géza, Rotchnek Emil, Liszka Sándor, özv. Varga Ferenoné, Kaszinó, dr. Megyery Pál.

I. em. és családi páholyok: Dr. Kohn János, Veszprémy Zoltán, özv. Király Ferenoné, Fischbein Ignác, Reviczky József, Geresy Kálmán, dr. Degenfeld József, özv. Jarmy Elekne, özv. Brunner Edéné, Komlósy Arthur, Ormódy Lajos, Pongrácz Géza, Kardos László, Kenyeres Károly, Lőfaovits Arthur.

C. napra földszinti és családi páholyok: Hoffmann J. és Budabázy Z. özv. Simonffy Jenoné, Szikszay Gyula, Békessy László, özv. Tóth Ferenoné, Szabó Kálmán, Vinnay Géza, Somogyi P., Magosy S., Vécsy Imre, Szentkirályi Tivadar, Dalmy K. és Hufelez Kázmér, Márk Endre, Casino.

I. em. és családi páholyok: Szabó Lajos és Tóby Elek, Márk Endre és Lengyel Imrené, Fazekas Sándor, Sídke István, Vecsey Zoltán, Komlóssy Dezső, Szunyogh Sándor, Dr. Brukue Ernő, Zádor Lajos, özv. Béressy Sámuelné, Szánthó Győző, Berhart Manó, Kolbechajer K. és Dr. Szűcs Liklós.

II. em. páholy: Merkli Ferenc.

Az új tagok bemutatkozása. A Koldusgróf első előadásán három új tag fog bemutatkozni: Lányai Piroška — Jessie. Vida Ilona — Malona, és Szalay Gyula — Blockwet szerepében. — Szombaton pedig a Miss Hobbs-ban lép fel Hahnel Aranka először.

A bérletek kiváltása. A bérlet jegyek kiváltásának határideje ma 23-án délután 5 órakor lejár. — Az addig ki nem váltott jegyek az újabb jelenkezőknek adhatók ki.

TAVIRATOK.

Angol vendégek Budapesten.

Budapest, szept. 21. Az Elgby Club ideérkezett tagjai ma megtekintették a képviselő- és a főrendiházat. Angol vendégeinket Návay főrendiházi elnök angol nyelven kalauzolta. Az angolok a látottakon elragadtatásukat fejezték ki.

Nagy szerencsétlenség.

Fiume, szept. 22. A Danubius hajógyár telepén egy épületállvány összedőlt. Nyolc munkás leesett. Ötöt pedig haldokolva huztak ki a romok alól.

A rendőrség megsértése.

Genf, szeptember 22. A nemzetközi jog ápolására alakult egyesület a semlegességre vonatkozó tervezet kidolgozásán munkálkodik. Általánosságban az a nézet jutott kifejezésre, hogy a hadviselő felek egyikének erkölcsi támogatása is a semlegesség megsértésének tekinthető.

Öngyilkos tanár.

Székesfehérvár, szept. 22. Kovacs Sándor nyugalmazott tanár ma öngyilkossági szándékából a kútha ugrott. Kimenteni nem tudták. Meghalt. Öngyilkosságának oka gyanánt súlyos idegbaját emlegetik.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, szept. 22.

Buzakinálat és vételkedv mérsékelt. Nyugodt irányzat mellett 40000 métermázsra került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonanemek szilárdak.

Idő: szép.

Buza októberre 14.06—08.

Buza áprilisra 14.76—78.

Rozs októberre 12.24—26.

Rozs áprilisra 12.80—82.

Zab októberre 13.12—14.

Zab áprilisra 13.26—44.

Tengeri augusztusra 11.86—96.

Tengeri szeptemberre 98.68—08.

Tengeri 1907 májusra 23.70—90.

Repece augusztusra

Fejtörő.

Számrejtvény.

Közl: Kyt.

- 543 Egyszeri, de jó királyunk
Ilyet ma szívből kívánunk.
- 1254 Mesterember szokta tenni,
Nem tudunk nélküle lenni.
- 9265 Korán kel és későn fekszik,
Szeméti a ház növekszik.
- 6341 Ilyen község több is nagyon,
Hogy kitaláld, vigyázz nagyon.
- 87 Ki számodra fogja tenni,
Nem fogod annak köszönni.
- 89 Szegény embert szokta huzni,
Avagy érte meghajolni.
- 1 9 Az egész nagy, dicső eszme,
Piros vérrrel megöntözve.
Hej, a sok vér hiába foly,
Rajtunk ma is a szegényfolt.
Nem lakik itt e házában,
Nyög idegen rabigában.
Ha az Isten úgy akarja,
„Apánk" szava hi a harcra,
Kivívja még, hiszem Istent,
A magyarnak erős karja,
Fényeskardja.

(Megfejtését jövő vasárnapi számunkban közöljük. Utoisó számrejtvényünk megfejtése: „Bajszpedő".)

Szerkesztői-posta.

„Emlékszel e?" Közlebb hozzuk.

Érdeklődő. „God save the king" (olv. god. szév te king) az angolok nemzeti himnusza. Szövegét és zenéjét 1743-ban írta Carey Henrik. A legszébb himnuszok egyike. Az idézett sark értelme: „Isten oltalmazd a királyt." (Királynét) — „God-dam" olv. (goddem) pedig káromkodás; K. 1. annyit, mint Istenverte.

Leon. Pusztán családügy, nyiltérbe való. Ilyesmit nem kultiválunk.

Szoptató anyák

sokszor oly időben érzik magukat teljesen kimerültnek, mikor éppen erőre és legjobb egészségre volna szükségük, hogy anyai kötelességeiknek megfelelhessenek. Különösen ők találnek tehát a Scott-féle Emulsió-ban egy valósággal felülmúlhatatlan táp- és erősítő szerit. A legjobb gyógy-csukamájolajból alfosphorsavas méz és nátron hozzáadásával készülvén, feltétlenül jó ízű és rendkívül könnyen emészthető, az étvágyat gerjeszti és így fiatal anyák erősítésére minden más szernél jobb. A Scott-féle Emulsió se golyóval megszüntetjük a gyöngeséget és gyorsan új erőre, új életkedvre teszünk szert. — A Scott-féle Emulsió sokkal hatásosabb és megbízhatóbb, mint a közönséges csukamájolaj.



A Scott-féle Emulsió valódiságának jele a "hatán nagy csukahalat vivő halász" védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében minával bérmentve szolgál.

DJ. BUDAI EMIL „Városi" gyógyszerárát

BUDAPEST, IV., VACZI UTCZA 34/50
Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 fill.
Kapható minden gyógyszerárban.

Budapesti Takarékpénztárak

képviselősege

Debrecenben, Csapó-utca 12. sz.

Betéteket elhelyez a lehető legmagasabb kamatozás mellett.

Kölcsönöket az ingatlan legmagasabb értékéig folyósítat, váltóra kötelezvényre, folyó számlára.

Törlesztéses pénzkölcsönöket 20—65 évre a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. — **Felvérteli kényszer nincsen.**

35 pénzintézetrel létesített összeköttetés révén kényelmesen válogatható az előnyösnél előnyösebb kölcönökben

Minthogy fél százalékos kamat az egész felvett kölcsön tőke törlesztésére szolgál; méltán kívántatik nagy óvatosság az 50 éves törlesztéses kölcsönök felvételénél.

Kárba vezető annak megtudásához, **Becslési díjak** hogy ingatlan vagyosára mennyi és minő kizárva. kölcsön vehető fel.

Előzetes becslése az ingatlanok díjtalan Minden felvett kölcsönügy gyorsan s a legelőnyösebben elintézve leendő.

Nagyobb földbirtokok megvételnek, ezek parcellázásához vevők kerestetnek.

Elegendő a vételár 1/4-résznének deponálása. 473—10—1.

Schuller Sámuel

szoba-, czimfestő, tapetirozó
és fényező

Debrecen, Simonffy-utca 25 sz. a.

Felvállal új épületek, lépcsőházak és diszletek festését. — Izléses cégfeliratokat, tapetirozást és mindenféle fa- és vasbutor fényezéseket a legdivatosabb kivitelben és legjutányosabb árban.

Tüdőbajosoknak

és mindenkinél, aki köhög, rekedt, elnyákosodott, étvágytalan és testületben fogyást észlel, megbecsülhetetlen szolgálatokat tesz a

Halápi-féle hársfamézsörp.

Sokszor az ártatlannak látszó gyöngye köhécselés előjele a vészes tüdőbajnak.

Senki se várja meg a baj beköszöntését, hanem fojtassa el csirájában, akinél pedig már beállott, pusztítsa el

Halápi-féle hársfamézsörp

által, mely biztos hatású mellfájás, köhögés, tüdőhurut, meghűlés, stb. betegségeknél. — Mintatüveg

3 kor., nagy üveg 5 korona.

Készíti az

APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR

BUDAPEST, József-körút 64.

Főraktár: Debrecenben

Mihalovits Jenő gyógyszerterében.

TITKOS
BETEGSÉGEK ELLEN
A LEGJOBB SZER
23 NAP ALATT TÖRVÉNYESEN VÉDVE.
FELELŐSÉG MELLETT
A LEGREGÉBB
HÜGYCSŐFOLYÁS MEGSZÜNTETÉL.
FÉRFIAKNAK K.1.80. NŐKNEK K.2.50.
KÖSZÜJENY, CSÚZ, REUMA, FÜL-ORR-ÉS NYELV-FÁJDÁS
ELLEN A PAPP L. FÉLE
MENTHOLIN
BIZTOS HATÁSÚ GYÓGYSZER.
EGY PRÓBA ELEGENDŐ!
ÁRA: 1. Korona.
FENTIEKET TITOKTARTÁS MELLETT KÜLDI:
PAPP L.
GYÓGYSZERTÁRA, TISZASZENTIMRÉN.

Főraktár Debrecenben:

TÓTH BÉLA gyógyszerterében.

Zongora hangolás

és javításokat

ugyszintén mindennemű hangszerek

javítását

elvállalja

Schmidt S.

zongora és hangszer készítő.



(NEUSTEIN-féle ERZSEBET-labdacsok.)

pirulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők; mentek minden ártalmas anyagtól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használtatván, gyöngöden hashajtók, vér tisztítók; egy gyógyszerem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint a pilulák.

székszorulás

legtöbb betegségek forrása ellen. Csukrozott külsejük végett még gyermekek is szívesen veszik be. 15 darabot tartalmazó dohoz 30 fillér, egy tekeres mely 40 dozt. tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor. 45 fill. A pénz előleges beküldése mellett egy tekeres bérmentve szállítatik.



Óvás! Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük hurozottan Neustein Fülöp hashajtó-labdacsait. Valódi csak, ha minden dohoz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és „Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvényszékileg védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

Neustein Fülöp „Szent Lipót”-hoz címzett gyógyszerterében Bécs, I., Plankeng 6. Kapható: Debrecen: Balázs Ödön. Füleki Pál, Mihalovics J., Muraközy L., Dr. Rothschnek, Tóth B. gyógyszerész uraknál.



Óvó különlegességek, valódi francia amerikai gyártmány, eredeti csomagolásban!

Orvosilag ajánlva! Föltétlen biztos

Ára: korona értékben tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12

Eddig felülmulhatatlan ered. amerikai újtonság

„Silk Finish Nevetear”

Rendkívüli finomsága és nyújthatósága olytén teljes biztonságot nyújt. — Ára tucatonként kor 10—12 Bouts-americans (rövid mag-óvszer,) tucatonként 6, 8, 10. Női óvszer „Pessarium oculum,” Mensinga tanár szerint, orvosi rendeletre. Ára 3—5. Valódi francia óvó biztonsági szivacsokait (safety sponges) ára tucatonként: 6—12 korona

Uj! Auto vaginal spray a legbiztosabb és legkényelmesebb női védőkülönlegesség Sok ezer elismerő nyilatkozat! Ára 15 korona.

Óvás! Ne engedje magát befolyásítani olcsóbb árak által, mert csakis valóban eredeti amerikai óvszerek felelnek meg a célnak!!!

Havibajkötők „Diana óv.”

Haskötők! (lógó has, köldök, sév vagy gyomor-baj ellen!) (Női kiszolgálás.)

Gumi-görsér harisnyák, értágulás, dagadt láb és gyermek láb ellen. — Mindennemű, a betegség ápoláshoz és beteg kényelemhez szükséges higiénikus eszközök eredeti gyári árak mellett

Kérjen ingyen és bérmentve a legújabb kimenetű árjegyzéket zárt borítékban, titoktartás mellett.

Keleti J. orosz műszergyáros, BUDAPEST, IV. ker. Koronaherceg u. 27/3

főszelendő szervita rendszáda palotájában. Gyár: Bpest. Központi városház Alapítatott 1878

Hirdetések művészi illusztrálása, szövegezése, eredeti tervezetek kidolgozása és előleges költségvetések teljesen díjtalanul.

GOLDBERGER AV.
BUDAPEST, V. KER. U. 20. — HIRDETÉSI IRODA.

Gleichenberg itthon! Sok ezren keresik fel évenként a külföldi Gleichenberg, Reichenhall stb. fürdőhelyeket, hogy gyógyulást keressenek megrongált tüdőjöknek.

Dr. Than Károly, egyetemi tanár és több előkelő hazai és külföldi szakorvos egybehangzó kijelentése szerint

a Kövesligeti

Tulipán ásványgyógyviz

a Gleichenberg „Constantin” és a Niederseltersi gyógyvizhez hasonló.

Nem kell tehát külföldre menni, nem kell idegenben kinlódni, hanem mindenki otthon tarthatja a kurát és az eredmény számtalan orvosi elismerés tanúsága szerint meglepő, mivel a Kövesligeti Tulipán ásványgyógyviz gyógyhatása úgy a tüdőre, mint a gyomorra nézve felülmulhatatlan és a mellett közelségénél fogva tettemesen olcsóbb, mint a külföldi víz.

A kinek tehát egészsége drága, ne mulassza el a Kövesligeti Tulipán ásványgyógyvizet állandóan használni vagy a ki borhoz, vagy sziruphoz kellemes és üdítő italt akar.

Főraktár Debrecen és Hajdumegye részére

Darvas Miksa fűszer és ásványviz kereskedőnél Debrecen, Teleki-utca 104. — Telefon 294 sz.

Teljesen pótolják
a külföldi likőröket

Schrank Béla

gőzerőre berendezett
likőrgyárának

elismert jó gyártmányai
Esztergomban.

Legnagyobb versenyképesség!

Képviselve: Gedő Adolf,
Debrecen.

Különleges gyártmány:

Triple Sec
„Comme il faut“.

Öreg és ifjú férfiaknak

ajánlatik az újabb és bővített kiadásban megjelenő
mű: Dr. Müller egészségügyi tanácsosnak a
megzavart ideg és setuális rendszer
elől és annak gyökeres gyógyításáról írott könyve
nulatság céljából. Szabad küldés borítékban 1 kor
20 fill, értékű bélyeg ellenében.

Curt Röber, Braunschweig.

Legjobb szabásu

glace, svéd és szárvashőr
keztyük

Schön Sándor

keztyü, köiszer és orvosi műszertárában

DEBRECEN,

Piac-u. 12. (Stenczinger-ház.)

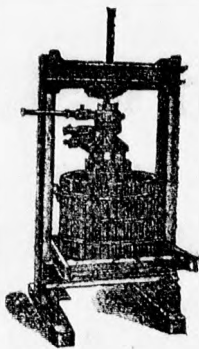
Keil-lakk

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil féle viasz kenőcs keménypadló számára.
Keil-féle „Glasur“ fénymáz 90 fill.
Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fill.
Keil féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

KONTSEK GÉZA cégnél **DEBRECEN.**



URSUS

Az Ursus borsajtók a
kolozsvári mezőgaz-
dasági kiállításon
disz oklevéllel lettek
— kitüntetve. —

a legtökéletesebb szabadalmazott
borsajtó, felsőnyomással három át-
tétellel. **Vasgerendaszerkezet,**
legmagasabb nyomó képesség, a
tőkőly egy darabban leemelhető;
a mint vasrészekkel nem érintke-
zik ezáltal a bor megfeketedése
kizárva. — Könnyű kezelés kevés
munkaerővel,

Honi gyártmány, szőlészeti, borászati és pincészeti cikkekről, valamint,
vadászfegyverekről és vadászati felszerelésekről képes árlap ingyen és bér-
mentve. — Lőpor árusítás. 416.x12.

Tóth Gyula vas nagykereskedő Debrecen.

HYDRAULIKUS SAJTÓK

Arany érem
Szeged 1899
Arany érem
Budapest 1899
Arany érem
Pezsöny 1902



hydraulikus
sajtóért.

szőlő és gyümölcsmust sajtolásra a nagy
üzem számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat

kézihajtásra Herculesnyomerő szerkezettel fa- vagy vas-
tányérral. — Gyümölcs- és

**szőlő-őrleket,
bogyózógépeket,**

Gyümölcs aszaló készülékeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben.

MAYFARTH PH. és TA., BÉCS, III.

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Megrendelések idejekorán kéretnek.

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák

legelőngősebb bevásárlási forrása

Neumann M.

cs. és kir. udvari ruha szállító

Debrecen, Piac-utca 51. sz.

Magy. kir. főpostával szemben.

287-30-7